

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten ist, was vom Monath Junio des Jahrs 1648. biß zu dem, im Jahr 1649. völlig erfolgten Schluß und Ende des Universal-Friedens-Congressus zu Oßnabrück und Münster, gehandelt und geschlossen worden

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1736

VD18 90103165

N. II. Lüneburgisches Gegen-Project.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53029](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53029)

1647. nerit; illa bona omnia & singula, prout in Transactione prætacta nomina- 1647.
Majus, ta ac descripta leguntur, dictis Ducibus citra contradictionem restituantur. Majus.

Decimo: Quod ad debitum à Friderico Ulrico Duce Brunovicensi cum Rege Daniæ contractum, & per hunc in Pacificatione Lubecensi Sacrae Caesareae Majestati cessum, posteaque Militiæ Praefecto Comiti Tillio donatum, attinet: Cum moderni Duces Brunovicenses & Lunaburgenses se ad hoc debitum persolvendum ob plures rationes teneri negaverint, eaque de re etiam per Legatos Plenipotentiarios Coronæ Sueciæ instanter actum sit, amore Pacis remissio & expunctio totius istius debiti, dictis Ducibus eorumque hæredibus concessa esto.

Undecimo: Cum Duces Brunovicenses & Lunaburgenses Cellensis Lineæ Capitulo Ratzeburgensi pro forte 20000. florenorum annuas pensiones usque dum pependerit, Alternatione jam cessante, cessent quoque antea illa pensiones abolito prorsus debito: Si verò Duces Megapolitani utriusque Lineæ decesserint, devolvatur Episcopatus Ratzeburgensis ad Duces Brunovicenses & Lunaburgenses, Cellensis & Calenbergensis Lineæ, idque eodem jure, quo eundem Duces Megapolitani vi hujus Transactionis possederunt.

Duodecimo: Vice versa iidem Duces præteritis Postulationibus, Coadjutoriis in supra dictos Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Bremensem, itemque Episcopatus Halberstadiensem & Ratzeburgensem plenissimè renunciant: ita ut quæ circa hosce Archi-Episcopatus & Episcopatus superius in hoc Pacificationis Instrumento disposita sunt, citra ipsorum contradictionem effectum habere debeant; Capitulis utrobique in eo statu permanentibus, quo superius conventum est.

Hæc tamen omnia non aliter effectum habent, atque nomine Caesareae Majestatis concessa intelliguntur, quam si reliqua quoque obstacula Pacis remora, omnesque hostilitates contra ejusdem Regna & ditiones hereditarias, Statusque Imperii Suae Majestati adherentes sublata fuerint, Paxque cum Corona Sueciæ ejusque adherentibus conclusa sit.

N. II.

Der Braunschweig-Lüneburgischen Gesandten Gegen-Projekt in puncto Satisfactionis Domus Brunsvico-Lüneburgensis.

N. II.
Der Braunschweig-Lüneburgischen Gesandten Gegen-Projekt.

Cum Celsissima Domus Brunsvicensis & Lunaburgensis, ob Pacem publicam melius faciliusque stabilendam, cesserint Coadjutoriis in Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Bremensem, itemque Episcopatus Halberstadiensem & Ratzeburgensem obtentis, ea conditione, ut Alternativa eisdem cum Catholicis in Episcopatum Osnabrugensem addiceretur Successio, Caesarea Majestas præteriti Sacri Romani Imperii statui minimè expedire judicans, Pacem publicam præterea impediri diutius, consentit ac permittit, ut ejusmodi alternativa Successio in dicto Episcopatu Osnabrugensi deinceps inter Catholicos & Augustanae Confessionis Episcopos, ex Familia tamen Ducum Brunsvicensium & Lunaburgensium, quamdiu eadem duraverit, postulandos, locum habere debeat modis & conditionibus sequentibus.

Primo omnium: Restituatur dictus Episcopatus totus & integer cum omnibus suis appertinentiis, Secularibus & Ecclesiasticis, moderno Domino Francisco Guilhelmo ad dies vitæ pleno jure possidendus, prout uniformis &

1647. & perpetuæ Capitulationis Leges, communi Principis Francisci Guilhelmi
 Majus, Domusque Brunsvigo-Lunaburgicæ & Capitularium Episcopatus Osnabru- 1648.
 genfis consensu jam ineundæ sancierint. August.

Secundo: Status Religionis ac cæterus Ecclesiastici, totiusque Cleri utriusque Religionis, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quam in reliquis ad hunc Episcopatum pertinentibus ditionibus, oppidis, villis, pagis, omnibusque aliis locis, maneat & reducatur in eum, qui fuit die primo, Januarii Ao. 1624. statum. Quos verò postea temporis hucusque Dominus Gustavus Comes à Wafenburg verbi Ministros alicubi instituit, & de divino cultu ordinavit, rata & perpetua sunt. Caveatque Dominus Episcopus per literas Reversales Statibus & Subditis suis, homagio ab ipsis recepto, Jura & Privilegia salva fore, & quæ præterea futura Episcopatus administrationi, statuumque & subditorum securitati utrinque necessaria videbuntur.

Tertio: De renunciatione jurium Ducis Gustavi Comitis à Wafenburg alibi statuatur, idque ejusdem sit cum hac Transactione autoritatis & vigoris.

Quarto: Defuncto eodem Domino Episcopo succedat in Episcopatu Osnabrugensi Dominus Ernestus Augustus, Dux Brunovicensis & Lunaburgensis, atque adeò vi hujus Pacis publicæ sit designatus ejusdem Coadjutor & Successor, teneaturque Capitulum Cathedrale Osnabrugense, statim post decessum moderni Domini Episcopi, eundem Dominum Ernestum Augustum Episcopum recipere, vel si ipse tunc superstes non esset, alium ex Domini Georgii Ducis Brunovicensis & Lunaburgensis posteris in Episcopum suum postulare, conditionibus tamen in recepta capitulatione uniformi initis perpetuò observandis. Eo autem demortuo aut ultero resignante, teneatur dictum Capitulum vel Electione vel Postulatione Præfulem Catholicum sibi præficere. Sin verò hac in parte vel Canonicorum negligentia vel discordia intercesserint, locus sit ordinationi Juris Canonici, salva tamen Capitulatione perpetua, ut & hac Transactione: & sic perpetuo admittatur alternativa successio inter Catholicos Episcopos ex gremio Capituli electos vel aliunde postulatos, atque Augustanæ Confessioni addictos, sed non alios, quam ex Familia modo nominati Ducis Georgii descendentes, & quidem si plures sint Principes è natu minoribus eligatur vel postuletur Episcopus, nullis verò existentibus natu minoribus sufficiatur unus ex Principibus regentibus: Illis autem deficientibus succedat tandem Ducis Augusti posteritas, alternatione, uti dictum, inter ipsam & Catholicos perpetua.

Quinto: Teneantur non solum memoratus Dux Ernestus Augustus, sed etiam omnes & singuli ex Familia Ducum Brunsvicensium & Lunaburgensium Augustanæ Confessioni addictorum in hoc Episcopatu alternatim succedentium, statum Religionis cæterus Ecclesiastici, totiusque Cleri, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quam in reliquis ad hunc Episcopatum pertinentibus ditionibus, oppidis, villis, pagis, omnibusque aliis locis conservare ac tueri, prout superius Artic. 2. dispositum est.

Sexto: Ut ne etiam durante Administratione & Regimine Episcopi Augustanæ Confessioni addicti, circa censuram Ecclesiasticorum Catholicorum ritu Romanæ Ecclesiæ, ut & cætera, quæ sunt ordinis, ulla difficultas aut confusio suboriatur, horum omnium dispositio, quoties alternativa successio in talem Augustanæ Confessioni addictum devenerit, Domino Archiepiscopo Colonienfi velut Metropolitanano reservata esto: cætera verò superioritatis & Regiminis Jura in civilibus & criminalibus Augustanæ Confessionis

1647. nis Episcopo juxta Capitulationis Leges illibatae permaneant. Quando autem Catholicus Episcopus in Episcopatu Osnabrugensi rerum potitur, nihil omnino in Augustanae Confessionis sacra arroget sibi juris atque obtineat. 1647. Majus.

Septimo: Monasterium Walkenried, cujus hoc tempore Administrator est Christianus Ludovicus, Dux Brunovicensis & Lunaburgensis, perpetuo feudi jure permaneat penes eosdem Duces Brunovicenses & Lunaburgenses, eodem quo supra inter duas eorundem Familias succedendi ordine, rejectis prætentionibus Episcopatus Halberstadiensis & Comitatus Honthensteinensis.

Octavo: Eisdem Ducibus restituatur Monasterium Groningense, quod permutando, & prædium Schauen, quod emendo ante pauculos annos acquisiverunt, & Episcopatu Halberstadiensi tribuerunt, reservatis etiam juribus, quæ dictis Ducibus in Castrum Westerburg competunt, nec minus infundatio Comiti à Tettenbach à Ducibus facta, eoque nomine initæ leges perinde ut jura crediti & pignoris Ducis Christiani Ludovici Vicario, Friderico Schenkio à Wintersted in Westerburg competentia, facta tecta maneat.

Nono: Integra quoque sit Transactio, quam Duces Brunovicenses & Lunaburgenses de nonnullis Præfecturis & bonis cum Episcopo Hildesienfi Anno Domini 1643. pepigerunt, sed ut omnis dissidiorum vitetur occasio, tollantur prætentiones seu actiones, quasunque dictus Dominus Episcopus sibi & Capitulo adversus memoratos Duces, tam universos quam singulos, reservavit.

Decimo: Cum etiam Comites in Schaumburg à Comitibus Wunstorfienfibus, qui Vasalli Ducum Brunovicensium & Lunaburgensium fuerunt, nonnulla bona eorundem consensu jure pignoris acceperint, & Præfectura Schaumburgensi incorporarint, postea vero Anno Domini 1573. die 10. Aprilis Ericus Dux Brunovicensis & Lunaburgensis ac Otto Comes a Schaumburg, inter se pepigerint, ut ea bona apud Comites Schaumburgenses perpetuo permaneant, iis autem decedentibus ad Duces Brunovicenses & Lunaburgenses revertantur; isque casus non ita pridem, Ottone ultimo Comitum Schaumburgensi satis functo, evenerit: illa bona omnia & singula, prout in Transactione præfacta nominata ac descripta leguntur, tum ut illa Transactio effectum sortiat, tum ut insuper Ducibus rite satisfiat, iis citra contradictionem restituantur.

Undecimo: Quod ad debitum à Friderico Ulrico Duce Brunovicensi cum Rege Daniæ contractum, & per hunc in Pacificatione Lubecensi Sacrae Cæsareæ Majestati cessum, posteaque Cæsareæ Militiæ Præfecto Comiti Tillio donatum, attinet; cum moderni Duces Brunovicenses & Lunaburgenses se ad hoc debitum persolvendum ob plures rationes teneri negaverint, eaque de re etiam per Legatos Plenipotentiariorum Coronæ Sueciæ instanter actum sit, amore Pacis remissio & expunctio totius istius debiti & obligationis dictis Ducibus eorumque hæredibus concessa esto.

Duodecimo: Cum Duces Brunovicenses & Lunaburgenses Cellensis Lineæ Capitulo Ratzeburgensi pro sorte 20000. florenorum annuas pensiones usque dum pependerit, alternatione jam cessante cessent quoque annuæ illæ pensiones, abolito prorsus debito: Si verò Duces Megapolitani utriusque Lineæ decesserint, devolvatur Episcopatus Ratzeburgensis ad Duces Brunovicenses & Lunaburgenses Cellensis & Calenbergensis Lineæ, idque

Sechster Theil.

h h h

eo.

1647. eodem jure, quo eundem Duces Megapolitani vi hujus Transactionis pof-
Majus. federunt.

1647.
Majus.

Decimo tertio: Ducis etiam Augusti duobus filiis natu minoribus Antonio Ulrico & Ferdinando Alberto conferantur duæ Præbendæ in Episcopatu Strasburgensi primò vacatura.

Decimo quarto: Si Duces Megapolitani inter cætera Episcopatum Ratzeburgensem acceperint, tum adicitis Capitularibus cum Ducibus Brunovicensibus & Lunaburgensibus Cellensis & Calenbergensis Lineæ constituent, ne superstites Capitulares sive universi sive singuli in juribus suis usque dum usitatis impediatur: donec omnibus defunctis Episcopatus pleno jure ad Duces Megapolitanos vi hujus Transactionis deciderit. Sin verò Duces Megapolitani propositis à Cæsare & Suecorum Regina conditionibus eum Episcopatum accipere recusent, tum ille in pristino statu, vigore Transactionum desuper initarum, undequaque relinquatur.

Decimo quinto: Omnia denique superiora effectum habeant, simul atque de pace publica transactum fuerit.

Decimo sexto: Vice versa iidem Duces præteritis Postulationibus & Coadjutoriis in supradictos Archi-Episcopatus Magdeburgensem & Bremensem, itemque Episcopatus Halberstadiensem & Ratzeburgensem plenissimè renunciant; ita, ut quæ circa hosce Archi-Episcopatus & Episcopatus superius in hoc Pacificationis Instrumento disposita sunt, citra ipsorum contradictionem effectum habere debeant. Capitulis utrobique in eo statu permanentibus, quo superius conventum est.

§. XV.

Chur-Brandenburg protestiret wegen Walckenried, Gröningen, Schauen- und Westerbürg, aber ohne Effect.

Hierbey aber meldete sich Chur-Brandenburg quasi interveniendo, und protestirte dessen Gesandter von Löben, bey denen Kayserlichen wegen Walckenried, Gröningen, Schauen und Westerbürg, auf das hefftigste: Welches aber, nachdeme die wahre Bewandniß von denen Luneburgicis vorstellig gemacht worden, nicht attendirt wurde.

Schweden die Insertion derer Schaumburgischen Stücke: worüber sich die Schweden des folgenden Tags durch den Legations-Secretarium Biörenklau, bey denen Luneburgischen Gesandten auf beste entschuldigen ließen, welche es aber bloß ad referendum annahmen, und eventualiter bedingeten, daß ihnen zum wenigsten, biß zu einlangenden Special-Befehl, in der sub incude versirenden Hessischen Satisfaction, ratione Schauenburg nicht præjudicirt werden möchte, zu welchem Behuff sie noch selbigen Tags, bey denen Kayserlichen und Schwedischen Gesandten, folgendes Notamen ad Satisfactionem Hassiacam, zustelleten:

gischen Stücke noch immer zuwieder.

Schweden sind Luneburgicis, wegen der Schauenburg

Den 19. Maji war dann eine abermahlige Conferenz zwischen denen Kayserlichen und Schwedischen in dieser Sache, und, gleichwie jene die Cassation der Hildesheimischen Reservaten nicht passiren lassen wollten; also difficultirten die

Lüneburgisches Notamen wegen solcher Stücke

Articulo de Satisfactione Hassiaca §. Secundo, Jus Directi Domini &c. inferatur post verba: Episcopatus contradictionem: Exceptis tamen iis, quæ in Præfectura Schauenburgensi Duces Brunsvicenses & Lunaburgenses sibi allerunt &c.

Hessen-Casselisches Gegen-Notamen.

Die Hessen-Casselischen aber verfasseten darauf diesen Gegen-Begriff, welchen

Grav. Orenstern denen Lüneburgischen zuschickte:

In